

Asia: VN/12528/2019

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

Järjestö

Mikä

-

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset perustelut

-

3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset perustelut

Muistiliitto toteaa, että tulevalla lainsäädännöllä tulisi minimoida virheellisten tulkintojen mahdollisuus, jotta muistisairaiden oikeus yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin myös vammaispalveluiden osalta toteutuu silloin kun muistisairaahan henkilön tarpeet niitä edellyttävät.

1 § 1 momentin 3 kohta

- 4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

Muistiliitto näkee että itsenäisen elämän käsite on parempi kuin työryhmän työn pohjana olleessa rauenneessa hallituksen esityksessä (HE 159/2018 vp) käytetty käsite ”itsenäinen suoriutuminen”.

1 § 1 momentin 4 kohta

- 5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 §:n perustelut

- 6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)**

Osittain

Vapaamuotoiset perustelut

Erytispalveluiden edellytyksenä olisi, että ne ovat henkilölle välttämättömiä tavanomaisessa elämässä suoriutumisessa sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden toteutumisessa. Muistiliitto toteaa, että termi 'välttämätön' on osittain ongelmallinen voimassa olevaa vammaispalvelulakia sovellettaessa. Se jättää mahdollisuuden viranomaisen tulkinnalle ja perusteettomalle päätökselle, vaikka asiakas itse olisikin sitä mieltä että tuki olisi hänelle välttämätöntä peruspalvelun sijaan.

3 §:n 3 momentti

- 7. Kannatatteko lisäsehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

8. Kannatatteko lisäsehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 1 momentti

12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

- 13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 2 momentti

- 14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 3 ja 4 momentit

- 15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

Muistisairaus koskettaa koko perhettä. Työikäisenä muistisairauteen sairastuneiden perheissä voi olla myös nuoria lapsia. Muistiliitto esittää huolensa myös vammaisten henkilön pienten lasten tukitoimista. Suomessa on suuri joukko ns. nuoria hoivaajia, jotka kantavat ilman tukitoimia vastuuta oman vanhemman hoidosta.

- 16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

36 § Palvelutarpeen arviointi

- 17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)**

Osittain

Vapaamuotoiset perustelut

Esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi eräitä ehdotetun vammaispalvelulain säätämisen johdosta tarvittavia vammaisia henkilöitä koskevia tarkennuksia. Muistiliitto huomauttaa, että ikääntyvänkin väestön osalta palvelutarpeen arvioinnin tulee lähteä henkilön tosiallisesta tarpeesta. Lain on oltava tämän suhteen yksiselitteinen; jokaisen vammaisen henkilön – riippumatta iästä – tulee saada yhdenvertaisesti toimintarajoitteistaan johtuvien tarpeiden perusteella riittävä apu ja tuki omannäköiseen elämäänsä.

Muistiliitto pitää tärkeänä, että kun henkilön toimintakykyä ja palvelutarvetta arvioidaan, on otettava huomioon henkilön elämäntilanne kokonaisuudessaan. Muistisairaana henkilön aidosti yksilöllisen elämäntilanteen ja tarpeen huomioivilla tukitoimilla voidaan vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon kuormittumista, lisätä omaishoitajien jaksamista sekä estää liian varhaista tehostettuun palveluasumiseen siirtymistä. Näillä on myös julkisen talouden kannalta myönteisiä taloudellisia vaikutuksia.

Muistiliitto pitää tärkeänä pykälään suunniteltua lisäystä, jonka mukaan vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

Osittain

Vapaamuotoiset perustelut

Muistiliitto huomauttaa, että ikääntyvänkin väestön osalta palvelutarpeen arvioinnin tulee lähteä henkilön tosiallisesta tarpeesta. Lain on oltava tämän suhteen yksiselitteinen; jokaisen vammaisen henkilön – riippumatta iästä – tulee saada yhdenvertaisesti toimintarajoitteistaan johtuvien tarpeiden perusteella riittävä apu ja tuki omannäköiseen elämäänsä.

Muistiliitto näkee tärkeänä, että arvioitaessa henkilön toimintakykyä ja palvelutarvetta erilaisissa toimintaympäristöissä, on otettava huomioon henkilön elämäntilanne kokonaisuudessaan. Esimerkiksi työiässä muistisairauteen sairastuneella tulee olla mahdollisuus saada elämäntilanteeseen sopivat palvelut.

39 § 1 momentti

19. Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 2 momentti

20. Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

21. Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

Arviolla asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä voidaan tukea palveluiden kohdentumista tarpeita vastaavasti. Muistiliitto huomauttaa, että etenevien sairauksien kohdalla on olennaista että palvelusuunnitelmaa muutetaan mikäli henkilön voimavaroissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut muutosta.

22. Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)

Kyllä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

39 §:n perustelut

23. Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

Teiska Minna
Muistiliitto ry